

KONCERT U VAŠEM STANU

Piše:
Dušan Dragović

Najbolja zvučnica

Koji je najbolji oblik gramofonske igle, s obzirom na konfiguraciju zidova brazde na ploči, u proteklim je brojevima obrazloženo više negoli dovoljno za argumentaciju prednosti »shibata« igle na elipsoidnom, i elipsoidne nad kuglastom iglom. Ostaje još mnogo drugih osobina koje mogu biti vrline ili mane određenog modela zvučnice. Već sama okolina igle, na putu do svega nekoliko milimetara od dijamantskog vrška do elektromagnetskog sistema u kućištu zvučnice, komplikirana je konstrukcija u kojoj su i takvi elementi kao što je masa nosača igle, mehanička impedanca i način kočenja igle, komplijansa igle (sila potrebna da je izvede iz stanja mirovanja) itd. No, budući da je ova rubrika prvenstveno namijenjena ljubiteljima glazbe — diskofilima, a ne konstruktorma HI-FI komponenta, principijelne aspekte pojedinih dijelova i funkcija zvučnice objasnit ćemo usput kad budemo pisali o najboljim zvučnicama.

Još vas jednom podsjećamo: nemojte nikada zaboraviti da svaka osobina zvučnice, a pogotovo vrlina, veoma ovisi o ručki u kojoj je montirana. Nemojte zaboraviti da i najbolje tonske glave montirane u osrednjim ručkama zvuče mnogo lošije od osrednje tonske glave montirane u osrednjoj ručki. Zvučnicu i ručku neraskidiva su integracija više od desetak mikro funkcija, koje sve odreda moraju biti točno složene da bi sistem »čitanja« ploča bio optimalan. Kvaliteta zvučnice može biti sačuvana i maksimalno iskorištena samo uz upotrebu odgovarajuće ručke.

U svijetu ima desetak vodećih i vrhunskih pro-

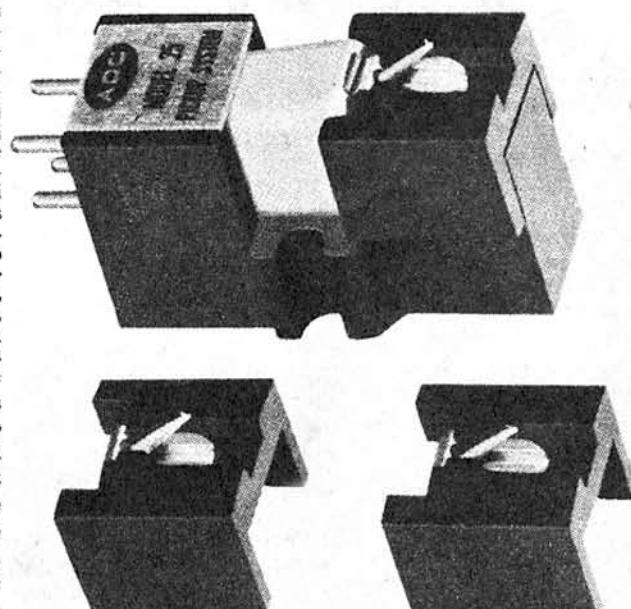
izvođača zvučnica. Svaka od tih produkcija ima više modela, boljih i lošijih, skupih i jeftinih. No, svi HI-FI modeli zvučnika, čak i oni najjeftiniji, neusporedivo su bolji od svih tonskih glava ugrađenih u masovne, komercijalne, »kompletne« gramofone. Ovo je općenito pravilo i važi bez izuzetaka.

Velika je teškoća kritičkog vrednovanja modernih zvučnika u ograničenosti uvjeta testiranja. Mnoga objektivna mjerjenja sve je teže sprovesti, čak i u najopremljenijim laboratorijima, a još je teže bilo kome, osim eksperimentima u konstrukciji tonskih glava, interpretirati rezultate tih mjerjenja. U finalnom testu mnogi diskofili ipak sude o zvučnicima subjektivno, i to po zvučnoj kvaliteti kako sami čuju. No, u tom slučaju, oni se prepustaju onome što im kažu zvučnici. Budući da su u lancu HI-FI uređaja zvučnici Ahihova peta, pitanje je kome treba pristati eventualni loš dojam: zvučnicima, pojačalu, zvučnici, netočnoj montaži zvučnice u ručki itd? Zato je najsigurnije kombinirano suditi o kvaliteti zvučnika na osnovi tvorničkih specifikacija (s rezvrom jer često prikazuju stvari boljima no što jesu), zatim testova i nalaza HI-FI i, na kraju, vlastitog testa diskofila, razumije se subjektivnog.

Glavni su predstavnici suvremenih koncepcija stereo-zvučnica američka produkcija ADC (Audio Dynamics Corporation) i »Fonofilm industrija« iz Kopenhagena. Najviše je svjetsko priznanje dobio vrhunski model ADC-25, opremljen s tri različite igle koje se lako zamjenjuju već prema zahtjevima širine i dubine brazde na ploči. Za najnovije stereo-ploče upotrebljava se najmanja elipsoidna igla.

polumjera 7 i 18 mikrona. Za starije stereo-ploče, a pogotovo za mono-ploče, preporučuje se veća elipsoidna igla polumjera 7 i 23 mikrona. Treća je igla u setu okrugla, kuglastog vrška od 15 mikrona i nije baš sasvim jasno čemu služi s obzirom na niz izobličenja zvuka, neizbjegljivih kod igala kuglastog oblika. Gazna sila ADC-25, može biti svega 0,3 g, ako je ova zvučnica montirana u najboljoj, tangencijalnoj ručki RABCO SL 8. U ostalim, konvencionalnim, šestarskim ručkama najviše kvalitete, SME — npr., gazna sila ne može biti manja od 1 g. Gazna sila od svega 0,3 g (u ručki RABCO), dovoljna i za najkomplikiranije ploče velike dinamike (tutti pasaži orkestra, zbara bata) iglom.

i solista), donedavno je bila samo HI-FI fantazija. ADC je učinio ovu fantastičnu stvarnost zahvaljujući nevjerojatno fleksibilnom nosaču igle koja je masa svega 0,2 mg, kao i nevjerojatno komplijansi igle — izraz za silu potrebnu da izvede izlu iz stanja mirovanja — od svega jedne pedeset milijuntinke jedinice cm/din, tj. 50×10^{-6} cm/din. Frekventni opseg iznosi 10 — 24.000 Hz + 2 dB. Izlazni je napon prilično malen (tipično za zvučnike najviše klase, na žalost), svega 0,75 mV pri bočnoj brzini igle 1, cm/sek. ADC-25 stoji 100 dolara, ali nudi apsolutno vrhunsku kvalitetu bez konkurenčije. Očekuje se još samo da ADC izbací na tržiste model sa »shibata« iglom.

ADC-25 — najbolja zvučnica na svijetu